

Bardu.

(forts. fra forr. nr)

Efter dette besøk av Hauge blev husandagt ganske almindelig i næsten hver mands hus, hvor Hauges skrifter i almindelighet ble benyttet og var således anskaffet av de fleste. Noget senere fik de også besøk av en annen lægpredikant, Anders Haave. Også han var meget skattet og ofte omtalt som en mand der gjød olje og vin i synderens sår.

Som de første kolonister hadde det møisommeligt når de skulde hente sine livsfornødenheter, så hadde de det ikke mindre møisommeligt når de en enkelt gang skulde til kirke. De hadde da valget mellem Ibestad, Dyrø eller Lenvik, altså en reise både tillands og til sjøs. En kirkereise var således ikke mindre end en begivenhet den tid.

I de påfølgende 15 år fra 1805 til 1820 optokes i Bardu kun Kroken, Kirkemo og Foshaug. Kroken i 1809, Kirkemo i 1813 og Foshaug 1816. Den første rydningsmand på Kroken var er kven der bebodde plassen kun 2 år, hvorefter den lå øde i 2 år, da den året 1813 blev optat av en Anders Pedersen. Kirkemo blev optat av Ole Pedersen, søn av Peder Olsen Høgden og Foshaug av Lars Guldbrandsen fra Gudbrandsdalen.

I året 1806 bodde i Bardu ialt 10 familier med tilsammen 60 mennesker

Kolonisationen var nu sikret, såmeget mer som de nu hadde opnådd levelige vilkår, hvilket også fremgår av en uttalelse av biskop M. B. Krogh som besøkte Bardudalen 1806. Biskopen uttaler: "En berømmelig husflid hersker blandt dem. Nu er de fleste gjældfri, mange har penge til overs. De er arbeidsomme, sedelige og tarvelige."

Nu indtrær en stans i bebyggelsen til 1820. Men fra denne tid går bebyggelsen raskt frem. En rekke plasse blev optat mellem 1820 og 1830.

Fra Bardujordet som centrum går bebyggelsen opover dalen. Melhus blev optat i 1821 av Ole Olsen Utgård, Lundberg av Ole Olsen Kjæreng, Løkstad av Erik Hansen, Tønset av Peder Mortensen Opmeåsgarn, samtlige fra Tønset i Østerdalen. Garden Berg blev optat av Iver Iversen i 1821; han var gift med Karen Renholdtsdatter Bangen. Senere blev Øytangen optat av Halvor Iversen, Iver Iversens bror, som var gift med Elen Jonsdatter, datter av rydningsmanden på Elvegård. Sørgard optokes 1822 av Jon Jonsen fra Hansælen på Tønset, og Strømsmo av broren Peder Jonsen i året 1833. Denne var gift med Marit Ingebrigtsdatter fra Hegemoen på Tønset. Fra 1835 til 1837 foregår optagelsen av øvre Indsæt av Sevald Olsen fra Storelvdalen, nedre Indsæt av Halsten Toresen og Strømsør av Erik Simonsen, de to siste fra Lillelvdalen.

Samtidig hadde bebyggelsen fortsatt nedover daler mot Sundlien og Rusten. Stigningen av folketallet går nu raskt frem:

1825	tilsammen	225	indbyggere
1835	—	358	—
1845	—	536	—
1855	—	757	—
1865	—	916	—
1875	—	1041	—
1890	—	1350	—
1900	—	1646	—
1910	—	1689	—
1920	—	1788	—

Bardu blir skyldsatt.

Den første skyldsætning foretokes i 1815. Da skyldsattes de to ældste bruk samt Kroken. Næste skyldsætning foregikk i 1834, da forefandtes 51 bruk, hvorav 33 blev skyldsatt. Herredets samlede matrikelskyld blev da 21 daler 4 ort og 12 skilling. Ved revisjonen av skylden i henhold til lov av 1863 blev herredets skyld sat til 60 daler 8 ort og 11 skilling. Matrikelskylden idag er 145 mark 62 øre.

Bardu får bevilling til opførelse ved egen kirke.

Ved kongelig resolution av 26. Juni 1821 blev der gitt tilladelse at bygge kirke i Bardu, og den 4de søndag efter trefoldighet 1829 blev kirken indviet. Den hadde da intet tårn. Dette blev tilbygget senere, likeså sakrestiet.

Ole Olsen Lundberg var kirkens bygmester, med kirken på Tønset som forbillede. Fra først av blev kirken anlagt på Vikhaugen ved gården Viken. Men så blev denne plan ændret, og anlægget flyttet til Kirkemo, hvor kirkens endelige opførelse foregik. Indredningen blev utført av Jon Jonsen, Sørgård med stolerader på begge sider av kirkens langskib fra indgangen til henimot alteret eller knæfaldet. Prækestolen er anbragt høit oppe på alterets facade ovenover alterbordet. Gallerierne er anbragt på begge sider over stolraderne og i længde med disse og tvers ovenfor indgangsdøren, hvor kirkens orgel nu står. Ret mot prækestolen var fra først av anbragt et lite galleri i forbindelse med tvergalleriet forsynet med særskilt avlukke med reserverte plasse for ovrighetspersoner, lensmand etc. Ovenover helt opimot takhvælvingen, var også anbragt et tvergalleri med trappeopgang fra nederste tvergalleri. Disse to sistnævnte galerier er nu fjernet for at avgi plass for et større orgel. Kirkefløien med tårnspiret bærer årstallet 1840 og skal være forarbeidet av Ole Olsen, Bostad. Det indvendige malerarbeide, der antagelig foregik i 60-årene, er utført av maler Ole Paulsen.

(Forts.)